

REUVER, B.K. Kerk

de zeumer

2007-3

De Zeumer
25e jaargang
2007 nr 3
ISSN 1388-2783

Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal heeft de dorpen Swalmen, Asselt, Boukoul, Beesel, Reuver, Offenbeek en Belfeld als werkgebied.

De vereniging stelt zich tot doel de kennis van en de belangstelling voor het eigen heem te bevorderen en te streven naar het behoud, herstel en bescherming van die waardevolle cultuurelementen die eigen zijn aan het heem. De vereniging tracht dit doel te bereiken door o.a. onderzoek van bodem en archieven, het verzamelen en exposeren van streekeigen voorwerpen van geschiedkundige waarde, het houden van lezingen, cursussen, excursies en het publiceren van bevindingen van de leden.

Redaktie: Jan Geerlings
Hennie Geurts-Willemsen
Thei Derks
Chrit Verstappen
Chrit Crins

Redaktie-adres: Hensenbosstraat 20, 5954 AJ Beesel
tel. 077 – 474 1380, e-mail: th.derks@hetnet.nl

Bezorgers:	Jan Geerling	Beesel
	Math Hebben	Offenbeek
	Sybil Peeters	Reuver
	Wiel Olders	Belfeld
	Arie de Wit	Swalmen, Asselt, Boukoul

Verenigingslokaal: Willem Limburg, Rijksweg 10, 5953 AE Reuver.

Geopend iedere maandagavond van 20.00 - 22.00 uur, met uitzondering van feestdagen en de zomervakantie.

De Zeumer is het kwartaalblad van heemkundevereniging Maas- en Swalmdal. Leden ontvangen dit blad alsmede het jaarboek voor € 20,- per jaar.

De redaktie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de ingezonden stukken. Overdrukken met vermelding van de bron zijn uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming.

Inhoudsopgave

Van de redactie	2
Jaarprogramma 2007	3
Bestuursmedelingen:	4
Werkgroep gidsen voormalig munitiedepot in Brüggen	4
Inrichtingsplan 'Beesel-meerlerbroek" gereed	6
Wandeling Nacht van Nacht	7
Van hoofdgeld, beestenschat en andere lasten	7
Werkgroep Dorpsgidsen Beesel verwelkomt de 2000 ^e wandelaar	9
Heemkundevereniging vraagt aandacht voor toestand "Grijze paal"	10
Monumentenstatus aangevraagd voor Belfelds deel van de Maas-Rur stelling	12
Kritische kanttekeningen bij archeologisch beleid gemeente Venlo	15
75 jaar Reuvers orkest vereniging ROV	18
Onderzoek naar verloop romeinseweg nabij Haambroek	25
Excursie naar Dordrecht en kasteel Heeswijk	29
Een zilveren priesterjubileum	34

Van de redactie

Het is weer herfst, wij zijn weer begonnen aan het derde kwartaal van 2007. Herfst, dat was in vroeger tijden het echte seizoen om te "zeumeren". Voor de plattelandsbevolking in onze dorpen brak meestal een zorgelijke tijd aan. De grote vraag was altijd "had men in de voorbije zomer wel genoeg gezeumerd om de lange winter te doorstaan". Aardappelen, wortelen en voederbieten werden "inge-koeld". Het loof van de bieten ging in diepe silo's met bergen zand erop. Deze inkuiling moest in de winter dienen als veevoer. Wat stonk dat verschrikkelijk, ongelofelijk dat de koeien dat konden eten. Verder werd de voorraad brandhout op peil gebracht.

De "sjlam" voor het fornuis werd eveneens "inge-koeld". De sterappen gingen de zolder op. Men ziet, vele maatregelen moesten getroffen worden om zo goed mogelijk voorbereid te zijn op de lange winter. Meestal werd ook nog een varken geslacht. Ook dat werd op alle mogelijke manieren geconserveerd. Het spek werd gezouten, de worst werd gedroogd of ging voorgebraaden, zo ook de "rubkes" en de "carbenaai", in de weckpotten. De "karboet" en het "huidvleis" ging allemaal in potten en pannen. Ook de kelder kwam langzaam-aan vol. De grote gres-aardewerkpot zat boordevol met "zoermoos". Laat nu de winter maar komen. Men ziet het "zeumeren" was vroeger bittere noodzaak. Momenteel is zeumeren voor veel mensen gelukkig alleen maar een mooie hobby, die ze, ook dankzij onze vereniging, hopelijk nog heel lang kunnen blijven beoefenen.

Kopij voor de volgende Zeumer inleveren vóór 1 december, bij voorkeur aanleveren per e-mail aan: th.derks@hetnet.nl.

Foto voorzijde: Reuver met R.K.Kerk op oude Ansichtkaart. (Crit Verstappen)

Jaarprogramma 2007

7 januari	Vuursteenmiddag in het Willem Limburghuis door BAAC
11 maart	Wandeling o.l.v. Guus Rusing op het oude kerkhof van Roermond
20 maart	Jaarvergadering in de verenigingsruimte met na afloop een presentatie van de werkgroep dorpsgidsen
24 april	Lezing door Marcel Hogenhuis over vliegveld Venlo in de Tweede Wereldoorlog
17 mei	Fietstocht i.s.m. de MHVS
24 juni	Busexcursie naar Dordrecht en kasteel Heeswijk
juli-augustus	Vanaf 2 juli t/m 12 augustus is de verenigingsruimte gesloten. Op 13 augustus kan men er weer terecht.
September	Presentatie/lezing over cultuurhistorisch rapport Belfeld i.s.m. de OB Belfeld
9 september	Open Monumentendag met als thema: monumenten van de 20 ^e eeuw
7 oktober	Herfstwandeling i.s.m. IVN De Steilrand in de Boukoul
24 oktober	Lezing van Chrit Klerken over 'Van hoofdgeld, beestenschat en andere lasten'. Het gebruik van schatlijsten voor genealogisch onderzoek.
15 november	Filmavond met kleine expositie in Belfeld met historische (film)beelden over de voormalige meubelfabriek Stevens.
18 november	Contactmiddag genealogie
november	Presentatie jaarboek 26 (2006)
26 december	2 ^e kerstdag wandeling i.s.m. de MHVS

Presentatie jaarboek 25 (2005), met als extra een onderwerpsindex over de jaargangen 1 – 25, wordt verwacht.

Bestuursmededelingen

Werkgroep gidsen voormalig Brits munitiedepot in Brüggen

Deze werkgroep is momenteel in opleiding en heeft tot doel, fietsexcursies te organiseren in het voormalig Engelse munitiedepot in Brüggen (Dld). Dit ligt zoals u weet, juist over de grens, ter hoogte van Swalmen en Beesel-Reuver en wordt in de volksmond ook wel het "Lager" genoemd. Het heeft een oppervlakte van ongeveer 12 vierkante kilometer en is omgeven door een drie meter hoog en 19 km lang veiligheidshekwerk van ijzergaas, dat kort voor sluiting van het depot werd vernieuwd. Op een aantal plaatsen zijn hierin doorgangen gemaakt voor fietsers en voetgangers, zoals bij de Witte Steen in Reuver.

Bij een van de vele fietsexcursies geeft Friedhelm Stroucken op gepassioneerde wijze uitleg over het lager.

De opslagplaats is in gebruik geweest van circa 1948 tot september 1996. Er lag gemiddeld rond de 50.000 ton aan munitie die bedoeld was voor het Britse Rijnleger in Duitsland. Het arsenaal omvatte het volledige assortiment van munitie, van de pistoolkogel tot het artillerieprojectiel van het grootste kaliber, van de trapmijn tot de vliegtuigbom. Het vervoer hiervan gebeurde voornamelijk per trein. Een uit 45 wagons bestaande munitietrein kon binnen twee uur worden volgeladen. De laadperrons waren in de herfst van 1990 dag en nacht in gebruik, toen het Britse invasieleger vanuit Bracht compleet van munitie werd voorzien.

Tot voor enkele jaren geleden verzorgde de dit jaar overleden Friedhelm Stroucken uit Brüggen, op onnavolgbare wijze voor onze vereniging, excursies in het depot.

Hij is voor onze gidsen dan ook een dankbare bron van inspiratie. Met deze nieuwe werkgroep willen we tegemoet komen aan verzoeken om deze excursies voort te zetten.

Zodra de werkgroep operationeel is wordt via de Zeumer en de pers bekendheid hieraan gegeven.

Een van de vele zandwegen op het lager

Inrichtingsplan “Beesel-meerlerbroek” gereed

De gebiedscommissie Ons WCL heeft het inrichtingsplan Beesel - Meerlebroek in juni vastgesteld. Zowel de gemeenten Beesel en Roermond als ook het Waterschap Peel en Maasvallei hebben bestuurlijk ingestemd met dit plan. Het plan zal deze zomer officieel aan GS worden aangeboden. Op basis van dit inrichtingsplan kan de werkelijke uitvoering van het integrale gebiedsproject starten.

Binnen enkele jaren wordt op basis van dit plan in Beesel - Meerlebroek:

- de landbouwstructuur verbeterd
- de robuuste verbinding gerealiseerd
- de Schelkensbeek ecologisch ingericht
- een nieuw grondwaterpeil bereikt
- de Witte Stein tot recreatieve poort ontwikkeld
- nieuwe recreatieve (ruiter)routes in gebruik genomen
- een aantal grafheuvels hersteld

De inbreng van de heemkundevereniging in de klankbordgroep bestond vooral in het veilig stellen van de cultuurhistorische waarden in het gebied en zelfs het versterken hiervan. Zo is voorgesteld om een drietal grafheuvels te restaureren. Deze zijn kort na de Tweede Wereldoorlog verdwenen door het verwijderen van een bunker op een van de grafheuvels, maar ook door egalisatie van de andere twee. Deze grafheuvels dateren uit de laatste periode van de steentijd zo'n 2000-2500 v. Chr. De locatie wordt aangeduid met Grietjes Gericht, omdat op één van de grafheuvels de galg van de gemeente Beesel geplaatst is. Hierover is eerder in jaarboek 1 een artikel verschenen.

Als de provincie het inrichtingsplan goedkeurt, wordt in september gestart met de vrijwillige kavelruil.

Het inrichtingsplan staat vanaf 1 augustus 2007 op onze website: www.onswcl.plattelandinuitvoering.nl

Wandeling Nacht van de Nacht.

Het motief van de nacht van de nacht is aandacht vragen voor de toenemende verlichting van de gehele samenleving. Woningen, tuinen, bedrijven etc worden steeds meer verlicht. Daarnaast heeft iedereen de mond vol over energiebesparing en klimaatverandering en CO2, maar blijkbaar geldt dat niet voor de eigen directe omgeving. Verder is duisternis zeer belangrijk om tot rust te komen. Dit geldt voor de mens als voor de natuur. De waarde van de duisternis ervaren met als doel om af en toe het licht uit te zetten of een verlichting te kiezen die alleen het te verlichten object belicht. Vandaar dat gekozen is voor een wandeling in de duisternis.

Een wandeling door het bos. Een gebied waar je normaal niet komt in de duisternis. Voor veel mensen zit aan duisternis gelijk een angst gekoppeld. Angst voor het onbekende. Angst voor geluiden die je niet kunt thuisbrengen. Onwetend dat je in het donker goed kunt zien. Allemaal zaken die je moet ervaren.

De route start vanuit het Groenewoud in Swalmen en zal ongeveer twee à twee en half uur duren.

Start zaterdag 27 oktober 2007 om 21.30 uur. In de pers zullen verdere gegevens t.z.t. worden bekend gemaakt.

Het betreft een gezamenlijke activiteit van de Milieu- en Heemkundevereniging Swalmen en Heemkundevereniging Maas- en Swalm-dal.

“Van hoofdgeld, beestenschat en andere lasten”

Het gebruik van schatlijsten voor genealogisch onderzoek

Als gezamenlijke activiteit organiseren de Milieu- en Heemkundevereniging Swalmen en de heemkundevereniging Maas- en Swalm-dal een lezing door de genealoog Chrit Klerken.

Voor genealogisch onderzoek wordt voor de periode na 1800, in hoofdzaak gebruik gemaakt van de Burgerlijke Stand die in onze streken werd ingevoerd in 1796. De akten van geboorte, huwelijk en overlijden bevatten zoveel gegevens, dat er voor de genealoog nauwelijks problemen optreden. Heel anders ligt dat in de periode vóór 1800. De kerkregisters (Doopt-, Trouw- en Begraafboeken) bevatten veel minder gegevens dan de Burgerlijke Stand.

Een groot probleem leveren de aliasnamen op. Het oplossen ervan is veelal noodzakelijk om de familiegeschiedenis te kunnen reconstrueren. Vooral in Noord-Limburg werden tot ver in de 18^e eeuw mensen soms met twee of meer achternamen aangeduid.

Deze problemen kunnen soms worden opgelost door andere bronnen te raadplegen, bijvoorbeeld de schatlijsten. Bewoners van steden en dorpen waren onderworpen aan allerlei vormen van belasting: hoofdgeld, beestenschat, grondschat, schoorsteengeld, enz. Deze belastingen werden zorgvuldig door de lokale overheid geregistreerd. De bijbehorende lijsten zijn soms bewaard gebleven. Deze bieden niet alleen bijzonder veel gegevens over de bevolking van een dorp of stad, ook de genealoog kan er veel voordeel van hebben.

Zo kunnen primaire genealogische gegevens worden afgeleid over de gezinssamenstelling, overlijden, (tweede) huwelijk, weduwe of weduwnaar en, zoals gezegd aliasnamen.

Verder leveren de lijsten inzicht in economische gegevens over de bevolking ten aanzien van welvaart, eigenaar of pachter, "adres", grondbezit, personeel, veestapel en (neven)beroep.

Aan de hand van voorbeelden uit het omvangrijke Blerickse kerspelerarchief zal Chrit Klerken een en ander toelichten.

De lezing zal plaatsvinden op woensdag 24 oktober in het verenigingslokaal van Maas- en Swalmdal, Rijksweg 10 te Reuver (Willem Limburghuis). Aanvang 20.00 uur.

Werkgroep Dorpsgidsen Beesel verwelkomt de 2000e wandelaar

Op donderdag 14 juni j.l. werd de 2000e wandelaar aan de rondleidingen in Beesel verwelkomd. Mevrouw Maria Hanraets uit Belfeld was de gelukkige. Zij was met haar Fitnessgroep uit Belfeld (bestaande uit 10 dames en 1 heer) in café De Maashof aanwezig voor de start van de gecombineerde Ouddorproute / Centrumroute. Doch voordat er gestart werd, nam Frans Geerlings, voorzitter van de Werkgroep Dorpsgidsen Beesel, het woord en na een korte toespraak overhandigde hij aan mevrouw Hanraets een cadeaubon voor een gratis rondleiding naar keuze voor maximaal 20 personen. Na afloop van die wandeling werd de wandelaars dan ook nog een gratis consumptie aangeboden. Op de foto de gelukkige winnares.

Frans Geerlings feliciteert Mara Hanraets. (Foto Dré Berghs)

Heemkundevereniging vraagt aandacht voor toestand 'Grijze Paal'

Al minstens sedert 1690 bevindt zich precies op de rijksgrens met Duitsland, daar waar de gemeentegrenzen van Belfeld en Beesel elkaar raken, een oude grenssteen. Deze steen wordt in meerdere documenten aangeduid met 'Grijze Paal, Grijze Steen/Grauen Stein' en een enkele keer als 'Groenen Paal'. De steen heeft tot op heden een vrij onbekend bestaan geleid naast zijn opvolger, rijksgrenspaal nummer 930. In feite vormt hij de noordelijke buurman van zijn bekendere, maar inmiddels verdwenen, soortgenoot de Witte Steen. De laatste jaren was de steen al wat scheefgezakt. Kort geleden constateerde de heemkundevereniging dat door bosbouwwerkzaamheden (wellicht in het kader van de stormschade van januari 2007) de steen bijna volledig is verdwenen onder zand en boomstronken. Uiteraard zouden we het betreuren als deze monumentale grenssteen, die deel uitmaakt van het historisch erfgoed van zowel de gemeenten Belfeld/Venlo, Beesel en Brüggen, ongelukkiger wijze zou verdwijnen.

In eerste instantie werd de gemeente Beesel al via de monumentencommissie mondeling op de hoogte gebracht van de situatie, maar we zouden graag een meer structurelere oplossing zien door een beschermde monumentale status aan de steen toe te kennen en deze ook zodanig te markeren dat dergelijke 'ongelukken' niet meer kunnen plaatsvinden.

Daartoe zijn brieven gezonden aan de gemeenten Beesel en Venlo en Brüggen als vertegenwoordigende Duitse gemeente. Het is namelijk niet bekend wie eigenlijk eigenaar van de steen is, omdat die een 'driegemeentenpunt' markeert.

Aangezien de steen op een 'steenworp' afstand van het toeristische gebied de Witte Steen staat, zou dit monumentje in de verdere ontwikkeling van dat gebied betrokken kunnen worden. Vlakbij, op Duits grondgebied loopt een drukke wandel- en fietsroute. Plaatsing van een tweetalig infobord langs deze route lijkt ons een goede manier om deze steen meer in de belangstelling te plaatsen.

Inmiddels heeft de gemeente Beesel laten weten dat zij het voortouw neemt voor een 'eerherstel' van deze oude grensmarkering. Met de beleidsmedewerker van de gemeente Venlo heeft, naar aanleiding van onze brief, mondeling overleg plaatsgevonden. Zij ondersteunen ons streven, maar toekenning van de monumentenstatus heeft alleen zin als het daadwerkelijk bijdraagt aan verbetering van de huidige toestand. Daarvoor zijn (eerst) andere en aanvullende acties nodig. De ambtenaar zou nog contact met de gemeente Beesel opnemen. Ook de gemeente Brüggen heeft schriftelijk laten weten mee te willen werken aan behoud van de steen en graag te willen worden uitgenodigd voor een bespreking waarin dit punt aan de orde komt. Kortom er lijken genoeg instanties wakker geschud om verbetering van de huidige toestand te bewerkstelligen.

Toestand van de Grijze Paal april 2007. (Foto Twan Emst)

Monumentenstatus aangevraagd voor Belfelds deel van de Maas-Rur Stelling

Velen kennen de Grebbelinie, Waterlinie of de Stelling van Amsterdam (vermeld op de werelderfgoedlijst van Unesco), maar is ook bekend dat de inwoners van o.a. Belfeld, Beesel en Swalmen ook een stelling in hun 'achtertuin' hebben? In het jaarboek van Maas- en Swalmdal en in ons jubileumboek is middels artikelen aandacht besteed aan de overblijfselen van de zogenaamde Maas-Rur-Steilhang-Elmpter-Wald-Stellung (ook wel Steuben-Volker-Schenkendorf-Stellung genoemd).

Een verdedigingsgordel die in 1944 door de Duitsers werd aangelegd vanaf de zuidkant van het vliegveld Venlo tot noordelijk van Wassenberg (D) aan de Roer.

Afgelopen april heeft de Stichting Menno van Coehoorn een verzoek aan de gemeente Venlo gestuurd met een aanvraag voor toekenning van de gemeentelijke monumentenstatus aan de overblijfselen van de Maas-Roer-Stelling uit de Tweede Wereldoorlog op hun grondgebied. Het bestuur van de heemkundevereniging heeft daarop eveneens een brief ter ondersteuning van dit streven aan Venlo gezonden. Inwilliging van dit verzoek zou voor de heemkundevereniging betekenen dat alle onderdelen van deze stelling binnen haar werkgebied een beschermde status hebben. De bunkers behorende tot deze stelling in de gemeente Beesel hebben reeds jaren, destijds op aandrang van de heemkundevereniging, de status van gemeentelijk monument. Vorig jaar heeft Maas- en Swalmdal de gemeente Swalmen verzocht de overblijfselen in die gemeente als gemeentelijk monument op te voeren, wat vervolgens ook is gebeurd. Een soortgelijke behandeling met betrekking tot Belfeld zou goed aansluiten bij deze ontwikkeling.

Om een indruk te krijgen van de huidige overblijfselen is recentelijk door de heemkundevereniging een inventarisatie met fotodocumentatie uitgevoerd. De bij die inventarisatie genoteerde gegevens laten wij hieronder in het kort volgen.

De historische achtergrond van deze verdedigingslinie is overigens goed gedocumenteerd in de publicatie van Manfred Gross: *Der Westwall zwischen Niederrhein und Schnee-Eifel*, (Rheinlandverlag Köln, 1982). Verder zijn de overblijfselen 'in het veld' opgenomen in de website van Martin Seltsmann, zie: <http://www.7grad.org/Exkursionen/Westwall/Maas-Rur/maas-rur.html>.

Voor Belfeld gaat het om de volgende elementen: (de nummers verwijzen naar de hierboven genoemde website)

- Ringstand nr. 5: betonnen kazemat aan de voet van het hoogterras noordelijk van de Maalbekerweg ter hoogte van boerderij Maalbeek. Tegenwoordig ingericht als vleermuisonderkomen. Helaas geeft het informatiebord alleen informatie over deze nieuwe functie. Over de achtergrond van het bouwwerk wordt niets vermeld. In onze ogen een gemiste kans om zowel cultuurhistorie als natuurontwikkeling onder de aandacht van het publiek te brengen.

- Ringstand nr. 6: betonnen kazemat links van de Bovenste Schorfweg vlak voor 'De Pool'.

- Ringstand oostelijk van de Bovenste Schorfweg ter hoogte van de 'Russels hei', ingebouwd in de wal van de voormalige groeve van Kurstjens. Op het perceel noordelijk van deze bunker is een deel van een niet voltooide tankgracht met een loopgravenstelsel te vinden. Op hetzelfde perceel zijn ook een tiental vierkante kuilen van circa 3x4 meter te vinden. Of deze kuilen samenhangen met de aanleg van deze stelling of met de kleiwinning omstreeks 1910-1920 is ons niet duidelijk. Omdat het perceel ook nog duidelijke rabatten vertoont die refereren aan de ontginning rond 1900, verdient het wellicht aanbeveling de bunker met omgeving een beschermde status te verlenen.

- Ringstand ter hoogte van grenspaal 932, circa 10-15 meter westelijk van de onverharde weg aldaar. Vermoedelijk in de jaren vijftig 'ingegraven' en thans niet meer zichtbaar.

- Ringstand nr. 8: circa 20 meter zuidwestelijk van grenspaal 931. Een constructie met onbekende functie is boven op de bunker geplaatst. Het bijbehorende loopgravenstelsel is deels terug te vinden in het noordoostelijk van deze bunker gelegen bos.

Dat stelsel ligt ook gedeeltelijk op Duits grondgebied, net als ringstand nr. 7 die direct hiermee in verbinding staat.

- Ringstand nr. 8a ongeveer halverwege tussen grenspaal 930 en 931. Thans niet meer aanwezig of niet meer zichtbaar. Gegevens hierover zijn ons alleen bekend van de hierboven vermelde website. Het werkgebied van de heemkundevereniging Maas- en Swalmdal heeft, voor zover het de huidige gemeente Venlo betreft, alleen betrekking op de voormalige gemeente Belfeld. Vanuit het oogpunt van de gemeente Venlo is het daarom raadzaam om ook de overblijfselen in Tegelen en Venlo in ons verzoek mee te nemen. In dit laatste standpunt kon de monumentenmedewerker van Venlo zich geheel vinden, tijdens een gesprek met de betreffende ambtenaar door de vereniging. Momenteel wordt gezocht naar een persoon die een rapportage en cultuurhistorische waardering wil opstellen over de overblijfselen van de stelling in Venlo. Die rapportage zal duidelijkheid moeten geven of de overblijfselen voldoende waarde hebben om de status van gemeentelijk monument te dragen.

Eén van de bunkers op Belfelds grondgebied is ringstand 'nummer 8' nabij grenspaal 931.(Foto Twan Ernst)

Kritische kanttekeningen bij archeologisch beleid gemeente Venlo

In augustus 2006 heeft de heemkundevereniging zich met een schrijven tot de gemeenteraad van Venlo gericht. Aanleiding vormen een aantal slechte ervaringen op archeologisch gebied in het afgelopen halfjaar.

Op basis daarvan heeft de heemkundevereniging een aantal vraagtekens gezet bij het huidige beleid.

De heemkundevereniging Maas- en Swalmdal telt al vanaf haar oprichting in 1980 een actieve werkgroep archeologie. Mede daardoor is de kennis over het archeologische erfgoed in ons werkgebied aanzienlijk toegenomen. De rol van de amateurarcheologie is echter de afgelopen jaren danig veranderd. Oorzaak daarvan zijn een aantal (internationale) ontwikkelingen.

Om het archeologische erfgoed beter te beschermen werd in 1992 het verdrag van Valetta (Malta) door de Europese gemeenschap aangenomen. Dat verdrag werd in 1998 door Nederland geratificeerd. Een van gevolgen hiervan is dat gemeenten op archeologisch gebied een grotere verantwoordelijkheid krijgen en een eigen beleid dienen te formuleren. Venlo en andere gemeenten in ons werkgebied zijn hiermee een heel eind op weg middels het vaststellen van de Archeologische Basiskaart en de daaraan gekoppelde selectieagenda (welke soort vindplaatsen dienen behouden of onderzocht te worden als behoud niet mogelijk is) en archeologische beleidskaart. Een van de instrumenten om archeologie te waarborgen bij ruimtelijke ontwikkelingen is het vastleggen van de archeologische waarden in project- en bestemmingsplannen.

Met de aanstaande goedkeuring van bovenstaande beleidsinstrumenten geeft de gemeente Venlo zelf aan dat ze daarmee 'Malta-proof' zal zijn. Weliswaar heeft er volgens de Limburgse archeologiebalans afgelopen 10 jaar veel archeologisch onderzoek in de gemeente Venlo plaatsgevonden, maar de spreiding van die onderzoeken is niet evenredig verdeeld over het huidige grondgebied van de gemeente.

De onderzoeken in Tegelen en Belfeld zijn op één hand te tellen. Het is een gevolg van het feit dat de oude gemeente Venlo al een aantal jaren over een gemeentelijke archeoloog beschikte en als gemeente eerder is begonnen archeologisch beleid bij ruimtelijke ontwikkelingen te betrekken. Als heemkundevereniging ervaren wij het als rechtsongelijkheid dat de voormalige gemeenten Tegelen en Belfeld anno 2007 nog altijd met de gevolgen van die achterstand (met name bij bestemmingsplannen) geconfronteerd moeten worden. Enkele recente voorvallen hebben ons duidelijk gemaakt dat deze stadsdelen nog niet 'Malta-proof' zijn. Dat heeft recent tot vervelende en ongewenste voorvallen geleid.

De heemkundevereniging Maas- en Swalmdal heeft in haar brief daarom gepleit voor het instellen van een (tijdelijk) fonds waaruit archeologisch onderzoek betaald kan worden als vindplaatsen bedreigd worden als gevolg van verouderde bestemmingsplannen.

Een aantal voorbeelden uit de praktijk van het afgelopen halve jaar:

- In de nieuwe beleidsnota 'Voortbouwen op Venlo's verleden' wordt extra (archeologische) aandacht geschonken aan de historische stads- en dorpskernen. Deze gebieden hebben een hoge archeologische verwachtingswaarde. In Belfeld had de oude dorpskern slechts een geringe omvang. Elk bouwplan daarin zou daarom minstens archeologisch begeleid moeten worden om althans nog iets van de bewaard gebleven waarden te kunnen achterhalen. De heemkundevereniging zag zich daarom genoodzaakt een bezwaarschrift in te dienen tegen de bouwvergunning op een archeologisch interessant terrein omdat op basis van het huidige bestemmingsplan zonder enige vorm van vooronderzoek gebouwd kan worden.

- Recent heeft de aanleg van een zwembad in Belfeld geleid tot verstoring van een bekende en waardevolle Romeinse vindplaats. Hier was dus al vooraf sprake van bekende archeologische vindplaats, maar ook hier kon op basis van het bestemmingsplan geen vooronderzoek worden afgedwongen.

- Een ander terrein met een hoge archeologische verwachtingswaarde wordt zonder archeologisch onderzoek volgebouwd. Het betreft het industrieterrein de Pannenberg in Belfeld.

De provincie Limburg heeft hier t.a.v. het herziene bestemmingsplan uit 2000 (destijds nog de gemeente Belfeld) dringend geadviseerd archeologisch onderzoek te laten plaatsvinden. Tot op heden wordt dit advies (ook) door de gemeente Venlo genegeerd. Naar onze mening moet dit alsnog worden rechtgezet.

Kortom wij pleiten op dit moment voor meer mogelijkheden m.b.t. archeologisch onderzoek of archeologische begeleiding van: a) die bouwplannen op plaatsen die volgens de archeologische onderzoeksagenda belangrijk zijn of b) bij bekende archeologische vindplaatsen, waarbij volgens de huidige bestemmingsplannen geen mogelijkheden aanwezig zijn om volgens het nieuwe gemeentelijke archeologische beleid te werken.

Op dit moment (eind augustus) hebben we nog geen officiële reactie van de gemeente Venlo ontvangen. Wel hebben we van diverse zijden - de brief is ter kennisname aan verschillende instellingen en collega-verenigingen gestuurd - steun voor ons streven toegezegd gekregen.

Het Bestuur

75 Jaar Reuverse Orkest Vereniging ROV

Dit jaar bestaat de Reuverse Orkest Vereniging ROV vijfenzeventig jaar. De vereniging werd namelijk in het najaar van 1932 opgericht, en ondanks nogal wat moeilijke perioden, musiceren een aantal echte muzikliefhebbers, niet alleen uit Reuver, nog steeds samen. Reeds 75 jaar een symfonie-orkest in een plaats als Reuver mag zeker een unicum genoemd worden en dit feit is zeker een reden om met u nog eens terug te keren naar de beginperiode in 1932.

'Toen voor enkele weken onze voorzitter bij me kwam met de boodschap: 'Er is jaarvergadering, zorg dat er een behoorlijk jaarverslag wordt voorgelezen' ben ik daarvan niet weinig geschrokken. Immers is er sedert onze goeie ROV bestaat, nog geen jaarvergadering gehouden zodat eerst het raadsel viel op te lossen: waar beginnen? En omdat zulks nu eenmaal moeilijk was uit te maken, ben ik zo vrij geweest een klein overzicht te maken van het wel en wee van de ROV vanaf het ogeblik van oprichting tot nu' zo schreef de toenmalige secretaris Vic. Timmermans in zijn eerste jaarverslag over de periode vanaf de oprichting in het najaar 1932 tot en met eind 1935.

Gelukkig zijn een groot aantal jaarverslagen van de vereniging bewaard gebleven en kunnen nu nog steeds heel wat gegevens terug worden gevonden.

Twee onderwijzers van de R.K. Lagere school in Reuver, de heren Harry Rassaerts en Vic. Timmermans trokken in 1932 de stoute schoenen aan. Door hen werd het initiatief genomen tot oprichting van de 'Reuverse Orkest Vereniging'. Belangrijke steunpilaren van het eerste uur waren mevrouw Bosmans en de heren W. Strous (eveneens onderwijzer aan de St. Lambertus-jongensschool), Gerard Gijzen, Sjeng van der Velden en Piet Verkoelen. De eerste voorzitter werd Jan Veldman. Voor zijn vele verdiensten werd hij naderhand benoemd tot ere-voorzitter. De heer Jos Janssen werd de eerste beschermheer. Zes jaar lang bleef hij aan de ROV verbonden.

grote scoreposters in de PLUS supermarkten worden weergegeven.

Deze " Spek uw clubkas Sponsoractie " zien wij als de prachtige kans extra fondsen te werven om een aantal lang gekoesterde wensen in vervulling te laten gaan. Voor dit jaar hebben we op de planning staan het opknappen van het interieur van ons verenigingslokaal. Zeker in een tijd waar sponsoring in het algemeen, en gemeentelijke bijdrage in het bijzonder onder druk staan.

Het moet voor onze vereniging mogelijk zijn de nodige pecunia's extra in onze clubkas te doen stromen. Onze vereniging heeft 250 leden en daarvan zullen er ongetwijfeld een, naar wij hopen, groot aantal tijdens deze weken hun boodschappen bij PLUS willen doen.

Natuurlijk kunt u ook in uw eigen omgeving familie en/of vrienden en bekenden vragen om mee te sparen. Dat zal het uiteindelijke resultaat alleen nog beter maken. Dus u doet toch ook mee aan deze Spek uw clubkas Sponsoractie!

Wij hopen en rekenen op uw steun om deze verenigingsvriendelijke actie van PLUS voor onze vereniging tot een mega succes te maken.

Bestuur Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal

" SPEK UW CLUBKAS SPONSORACTIE "

Reuver, 20 september 2007

Beste leden,

Supermarkt PLUS van Peter en Linda Savelkoul in Reuver houden dit jaar een sponsoractie waarbij de verenigingen hun financiën kunnen versterken onder de naam "Spek uw clubkas sponsoractie". Wij hebben ons als vereniging ingeschreven voor deze actie.

De actie werkt heel simpel. Doe Uw boodschappen (groot en klein) bij PLUS op Pastoor Vranckenlaan 18a en laat uw kassabon voorzien van de speciale Plus Sponsor 2007 stempel. Gooi deze gestempelde kassabon vervolgens in de speciale inleverton in de verenigingsruimte. Wekelijks wordt deze ton door onze penningmeester leeg gehaald en geteld.

Supermarkt PLUS keert van de totaalwaarde van deze kassabonnen maar liefst 2 % uit aan onze verenigingskas. De actie start op **maandag 12 november 2007** en loopt 12 weken oftewel t/m **zaterdag 2 februari 2008**.

Boven de inleverton in de verenigingsruimte komt een poster te hangen waarop wij wekelijks de stand van zaken weergeven over hoeveel onze vereniging inmiddels bij elkaar gespaard

Harry Rassaerts ging de dirigeerstok zwaaien over de kersverse Reuverse muziekvereniging. Een maand na de oprichting werd in het Reuverse 'Kerkklokje' een advertentie geplaatst met een oproep voor leden: 'Reuversche Orkestvereniging. Zij die lid wenschen te worden van de Reuversche Orkestvereniging of zich daartoe wenschen te bekwamen, kunnen zich aanmelden bij de leider Harry Rassaerts'.

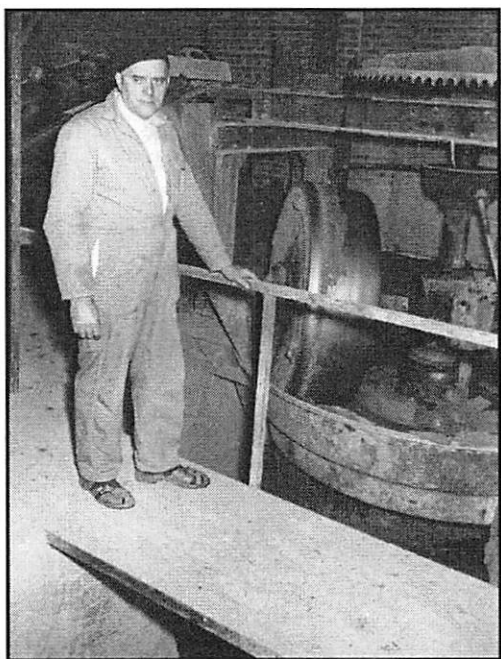
De eerste beschermheer Jos Janssen

Eerste concert

Vijf maanden na de oprichting werd al het eerste concert gegeven en wel op 18 februari 1933 in zaal J. Paquay. Volgens een artikel in de krant 'was een stampvolle zaal getuige van het succesvolle debuut der ROV. Het vloeiend afwerken van het keurig programma getuige van een puike organisatie. Harry Rassaerts met zijn orkest, Jos Dehue en Sef Linssen, speelden dat het een lust was en hadden snel het pleit gewonnen.

Zeldzaam voor een ensemble van nauwelijks twee maanden oud. De ROV is voor Reuver een niet te onderschatten aanwinst en heeft ongetwijfeld ieders hart veroverd'.

Tijdens dit eerste optreden speelden een aantal ROV-leden al op instrumenten die eigendom waren van de vereniging. Hiervoor was een donateursactie op touw gezet en tegen aantrekkelijke condities werden twee leningen van fl. 200,- en fl. 25,- afgesloten. Met dit geld werden saxofoons, een trombone, een trompet en een fluit aangeschaft. Niettemin dienden voor de eerste uitvoering het slagwerk, een bas en een viool geleend te worden.

*Sjra Gijzen, een van de eerste steunpilaren bij de R.O.V.
De foto gemaakt bij de kollergang van greswarenindustrie Teeuwen*

Besloten werd om een loterij op touw te zetten. De volgende advertentie werd in het 'Kerkklokje' gezet: 'Steunt de R.O.V. Zij heeft bestaansrecht, omdat er geen enkele soortgelijke vereniging in Reuver is.'

Koopt daarom ten bate van het instrumentenfonds een R.O.V.-lot voor 15 cent. Trekking in Januari. Prijzen: een schat van huishoudelijke artikelen'.

Enkele maanden eerder, op 15 oktober 1932, werden de inwoners door middel van de volgende advertentie over het wel en wee van de ROV op de hoogte gebracht: 'ALLE BEGIN IS MOEILIJK....Dat ondervindt ook de Reuversche Orkest Vereeniging. Een overvloed van geestdriftige krachten, een tekort helaas aan instrumenten, U wilt natuurlijk graag een handje helpen. Welnu, wordt lid. Wie spoedig helpt, helpt dubbell.

In de zomer van 1933 kreeg de ROV een uitnodiging om in Ohe en Laak te komen optreden. Secretaris Vic. Timmermans schreef hierover in zijn eerste jaarverslag: 'Met twee bussen zijn we daarheen getogen en werden op grootse wijze ontvangen. We draaien ongeveer hetzelfde programma van het winterconcert. Na het concert kon alles wat honger had zijn hart nog eens ophalen aan een fijne Limburgse koffietafel. De bus stond klaar en degenen die haast hadden, vertrokken naar Reuver. De ongehuwde elementen gaven nog een proefje van vocale kunst en dat kwam in de schitterende zomernacht goed over.

De datum van dat gebeuren vond ik niet meer, maar om de leden gerust te stellen zal ik ze gegevens verschaffen, waarmee ze de datum kunnen uitrekenen. Ik weet namelijk nog dat toen ik de sleutel in de deur van mijn kosthuis stak, de klok secuur half vijf sloeg en dat toen de zon precies zichtbaar begon te worden. Reken dus maar uit'.

Buitenlandse reis

Wie van de toenmalige leden had hiervan durven dromen? Ruim een jaar na de oprichting werd al de eerste buitenlandse reis gemaakt naar de Abdij van Tongerlo. Dezelfde dag werd 's avonds in het Belgische Voortkapel nog geconcentreerd voor de Katholieke Jeugdbeweging. Een dag voor deze buitenlandse trip verscheen weer een advertentie in het 'Kerkklokje' en weer werd gewezen op de loterij.

De R. O. V. (spreek in 't vervolg uit: „de Rof”,
't is handiger en 't klinkt ook leuker

heeft Zondag in België ieder „paf” doen staan

Reuver begint gelukkig te beseffen, welk
'n voorsprong 't heeft bij andere dorpen,
door 't bezit van een R.O.V. Welnu, zet
Uw sympathie in daden om en steunt ons.
Wij zijn nog lang niet waar we wezen moeten.

Wij willen vooruit!

Koopt loten en lidmaatschapkaarten.

Geen wonder

dat de R.O.V. loten, op enkele na, uitverkocht zijn.

Wie steunt

nou ook niet graag de jonge Reuversche Orkestvereniging?
En wie houdt er niet van een kansje te wagen voor 15 koperen
centen?

Koopt gauw R.O.V. loten.

Ze zijn bijna weg!!

Morgen, Zondag, onderneemt de R.O.V. een
concertreis naar België.

Zij gaat daar bewijzen, dat Reuver bestaat.

Zij gaat er Reuvers eer hooghouden en
vergrootten.

Maar zij zat er ook moeten bekennen
dat enkele instrumenten haar eigendom niet zijn,
dat die maar „geleend” zijn.

Dat is de eenige donkere zijde der R. O. V.

Natuurlijk willen de Reuvenaren die donkere
zijde wel voor hun rekening nemen.

Dus: koopt loten en lidmaatschapkaarten.

Geplaatste advertenties uit de beginperiode
van de ROV in het plaatselijke „Kerkklkje”

Gelijktijdig deed de ROV een bekentenis: 'Maar... zij zal ook moeten bekennen dat enkele instrumenten haar eigendom niet zijn, die maar geleend zijn'. Even later schreef het bestuur een advertentie: 'Reuver begint gelukkig te beseffen, welk een voorsprong het heeft bij andere dorpen, door het bezit van een R.O.V. Welnu, zet uw sympathie in daden om en steunt ons. Wij zijn nog lang niet waar wij wezen moeten. Wij willen vooruit! Koopt loten en lidmaatschapskaarten'.

Inderdaad, zeker in die jaren, de periode van de crisisjaren, was het een uniek feit, dat Reuver een soort symfonie-orkest had en volgens de pessimisten toen zou het toch maar een 'eendagsvlieg' zijn. Vanaf het begin werden de zaken echter bijzonder serieus aangepakt. Heel wat mensen zagen, ondanks de succesvolle start, een orkestvereniging niet zitten. De ROV ging echter gewoon door en logenstrafte de pessimisten. In januari 1934 leverde de loterij een dikke honderd gulden op en er werd weer een nieuw instrument gekocht. Piet Verkoelen kon er zijn muzikaliteit op uitleven. Een uitvoering op 4 februari van dat jaar werd weer een groot succes. 'Reuver stond stomverbaasd, omdat de R.O.V. toen een publiek trok en een rij auto's in de kom deed parkeren, waarvoor men zijn petje afdeed' zo werd in de analen geschreven.

In de zomermaanden van 1934 werd wegens ziekte van de directeur Harry Rassaerts niet met regelmaat gerepeteerd, maar na diens herstel verleende de ROV op 26 december medewerking aan de 'Moeder- en Kinddag'. Ook valt nog te memoreren de opluistering van een gymnastiekavond op 30 juni. In de beginjaren werden de repetities in het oude patromaat gehouden. Eind 1935 koos de vereniging voor zaal Peeters aan de Rijksweg. Na nog een korte tijd in cafe Niesen aan het station gerepeteerd te hebben, werd in 1946 zaal Paar het nieuwe verenigingslokaal. Hier bleef men tot 1 juli 1960, om vervolgens te gast te zijn in cafe Chris Keuben. Elf jaar werd de vereniging daar hartelijk ontvangen en vanaf 21 juni 1971 kreeg de vereniging onderdak in 'De Haam'.

De R.O.V. in België.

Men schrijft ons:

We hadden het wel gedacht, de R.O.V. moest na haar wekenlange ernstige voorbereiding een goed figuur slaan. Alle orkestleden waren zich bewust dat de opgave zeer zwaar zou zijn. Maar het ging alles van een leien dakje. Was het een eenjarig orkest, dat daar speelde? Bijna niet te gelooven. Dat beloofd wat voor de toekomst. De verwachtingen waren in België hoog gespannen. Daar had men ook alleszins recht toe; van een muziekvereniging, die zich aan buitenlandse reizen waagt, mag men iets meer dan gewoon eischen. De R.O.V. heeft het keurig gedaan.

Het was de Tongerlosche Abdij waar zij de hooge eer had het eerst te mogen concerteeren. In de prachtige, accoustisch verrukkelijke refter had het orkest zich rond drie uur opgesteld. De vespers in de kloosterkerk waren juist geëindigd.

Nadat de hoogeerw. heer Prelaat Dr. Lamy bestuur en leden verwelkomd had, werd keurige muziek ten beste gegeven, die even geestdrifig door de volle refter ontvangen werd als ze veerkrachtig en tintelend van blijheid door het orkest gegeven werd. Vooral het Ständchen van Heijkens genoot een gepolijste vertolking.

Even na het begin arriveerde ook de beschermheer, de heer Jos. Janssen. Dr. Lamy dankte na afloop allen voor het prachtige concert en gaf de verzekering, dat de verwachtingen verre overtroffen waren. Ook de ruim honderd paters waren enthousiast.

Nadat de directeur, de heer Rassaerts, bedankt had voor de eer, die de R.O.V. genoot door in de Abdij te mogen optreden, stapte men in de auto's om naar het nabije Voortkapel te rijden. Hier zou geconcentreerd worden ten bate der katholieke Jeugdverenigingen. Nu was pastoor H. Overman de gastheer. De groote zaal, propvol, wachtte in spanning af wat de Limburgers uit dat onbekende plaatsje, zouden bieden. Evenals in de abdij was ook hier het pleit gewonnen al voor het eerste muziknummer ten einde was. Een donderend applaus brak na elk stuk los. Zoo'n inslaand succes had niemand kunnen droomen. Bennie Schweitzer, de gevierde Limburgsche humorist, had de zaal spoedig veroverd en hielp in niet geringe mate mee bij het binnenhalen van de tweede R.O.V.-overwinning dien dag.

Na het concert was er een gezellig samenzijn op de pastorie. De pastoor, die een causeur bleek van het eerste plan, zorgde voor een keurige koffietafel. Wat een blijchap, wat een voldoening, heerschte er bij de R.O.V.-mensen. Veel te vlug was het uur van vertrek gekomen. En al was de zware mist in het nachtelijke uur niet bepaald welkom, de terugreis verliep gelukkig goed. Met twee overwinningen keerde men huiswaarts. De R.O.V. zal haar weg wel vinden.

Overgenomen van een krantenartikel over het eerste buitenlandse concert in het Belgische Tongerlee, d.d.19-11-1933

(In een volgende uitgave van 'Der Zeumer' komen wij op deze geginjaren van de ROV nog terug)

Sjra Vintcent

Onderzoek naar het verloop van de romeinse weg nabij het Haambroek in Swalmen. Woensdag 13 juni 2007

De archeologische werkgroep van de Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal heeft in het verleden onderzoek gedaan naar het tracé van de romeinse verbindingsweg van Heerlen naar Xanten binnen ons werkgebied. Grotendeels hebben we toen het verloop van deze weg kunnen vaststellen. Het precieze verloop van de weg nabij het Haambroek bleef echter een vraagteken.

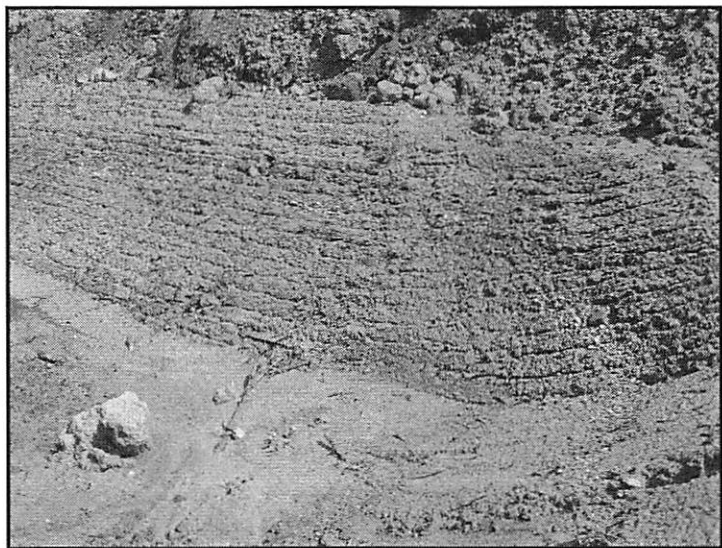
De aanleg van de N280 (voorheen A68) als verbindingsweg van Roermond naar de duitse grens was voor ons aanleiding om hieraan nu extra aandacht te besteden. De romeinse weg snijdt deze weg nabij Asenray. Door de graafwerkzaamheden voor deze weg was dit een mooie gelegenheid om deze doorsnijding nu te traceren.

Ten oosten van het Haambroek ligt nu in het bosgebied een gedeeltelijk rechte weg. Deze weg staat ook reeds op de Smabers kaarten vermeld en is daar aangeduid met "Wech van Vlodrop naar Kessel". Dit was voor ons aanleiding om er rekening mee te houden dat deze weg misschien reeds lang in gebruik is geweest. Door deze weg naar het zuiden op de kaart te verlengen zijn we gaan zoeken bij het snijpunt van deze lijn met de N280.

Precies op deze plaats vonden we in de berm van de nieuw uitgegraven sloot langs de weg een grindpakket van de romeinse weg. Het pakket is ongeveer 20 á 30 cm dik en 10 á 12 meter breed. Ook in het bos op het rechte gedeelte van de bosweg komt hier en daar grind aan de oppervlakte.

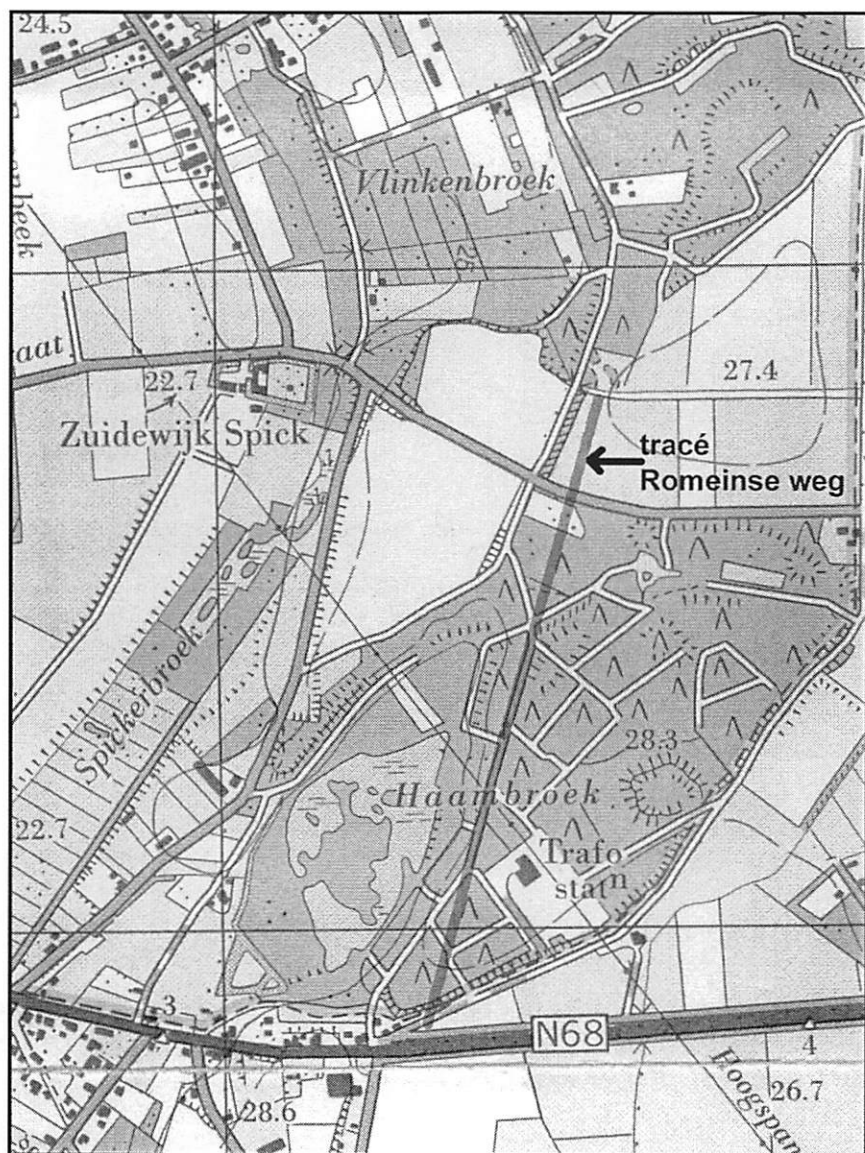
Bij verlenging op de kaart van deze weg aan de noordzijde doorsnijdt de lijn de weg Blankwater. Ten noorden van deze weg is in de daar gelegen akker op deze plaats een duidelijke verhoging te zien.

Al met al voldoende redenen om aan te nemen dat dit een nog voorheen onbekend stukje van het tracé van de oude verbindingsweg van Heerlen naar Xanten is.

*Bovenstaande foto toont de doorsnijding van de N280.
Onderstaande foto toont de verhoging in de akker
ten noorden van de weg Blankwater.*

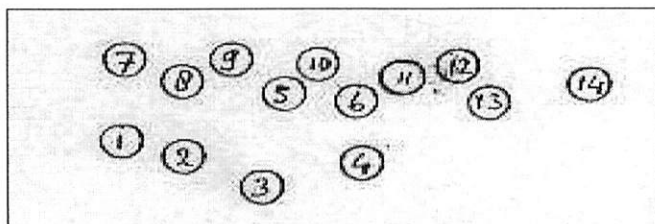

Op dit kaartje de intekening van de romeinse weg.

Pierre van Lier

-De rebellenclub uit Offenbeek

Deze foto is van voor de oorlog. De Rebellen staan gereed voor het "vogelschieten". Met pijl en boog probeerde men een "pattat" op een paal geplaatst, eraf te schieten.

1.L.Heinen (Wie v.d. Keuning). 2. Ben van Manus Franssen. 3.Sjra van Manus Franssen. 4. Jan Jetten. 5.Lei van Bekker Denessen. 6. Jan v.d.Heurik. 7. Jan Heinen. 8. Ben Killaars. 9. Antoon Beckers. 10. Jan Beckers. 11. Bert aan den Boom.12. N.N. (niet zichtbaar). 13. Jac Jetten. 14. Wim van Manus-Franssen.
(Foto; Ben Franssen)

Excursie naar de binnenstad Dordrecht en kasteel Heeswijk op zaterdag 23 juni 2007

Het jaarlijks uitstapje van de heemkondenvereniging Maas- en Swalmdal ging dit jaar naar Dordrecht en kasteel Heeswijk. Na een busreis van twee uur arriveerde het gezelschap om tien uur in de binnenstad van Dordrecht. Met het uitzicht op De Merwede genoot men in het café-restaurant 't Veerhuis van een kop koffie met gebak. Nadat de groep verdeeld werd onder twee stadsgidsen, begon men aan de verkenning van het oude Dordrecht. Al eeuwenlang ligt Dordrecht op een kruispunt van rivieren te pronken. Met zijn opvallende Grote kerk met zijn stompe toren, de Groothoofdspoor, herenhuizen en pakhuizen. In het oude havengebied liggen de monumenten op een kluitje bij elkaar, fraaie bruggen voeren ons over het aanwezige water naar het hart van de stad.

*Ondanks het regenachtig weer, werd de stadsgids aandachtig gevolgd.
(Foto Thei Derks)*

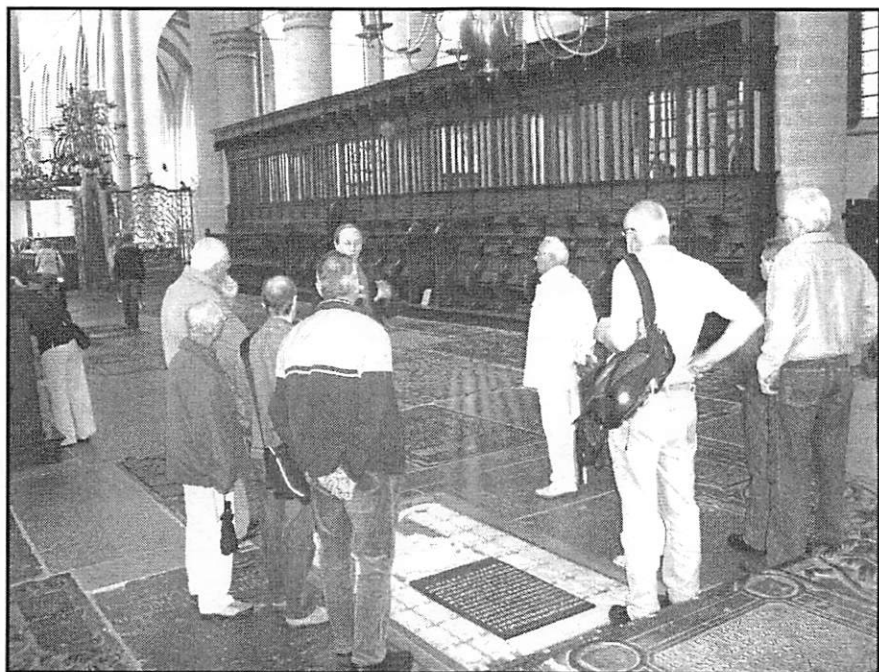
De binnenstad van Dordrecht herbergt het middeleeuwse havengebied met bijna 1000 monumenten en grachten die de historie van Dordrecht bijna voelbaar maken. Door haar strategische ligging ontwikkelde de stad zich tot een belangrijke stapelplaats. Men kon zien dat de stad een rijk verleden kenden. Na de stadswandeling had men ruim de tijd om op zijn eigen manier de stad verkennen of de inwendige mens versterken.

Hierna kon men deelnemen aan een rondleiding in de Grote kerk. Deze kerk is de belangrijkste van de onder Brabantse invloed gebouwde laat-gothische kerken in Holland. Het was aanvankelijk een katholieke kerk toegewijd aan O.L.-Vrouw. Thans is het een Nederlands hervormde kerk. Omstreeks 1470 heeft de Grote kerk haar huidige vorm gekregen.

Het heemkundig gezelschap bijeen in de Statenzaal van het Hof. Hier in deze zaal werd in 1572 de eerste vrije Statenvergadering geopend. (foto Thei Derks)

Tijdens de rondleiding kon men met eigen ogen zien dat de toren behoorlijk uit het lood was geslagen. Veel aandacht kreeg de preekstoel met marmeren voetstuk en kuip. De kerk bezit ondermeer ook nog een prachtig stel koorbanken vervaardigd in 1540, met weelderig houtsnijwerk, en een koperen koorhek tussen marmeren pilasters. Ook het rijk versierde orgel trok de aandacht, eveneens de talrijke stenen grafplaten.

*Bij de rondleiding in de kerk kregen de koorbanken ruime aandacht.
(foto Thei Derks)*

Na het bezoek aan de binnenstad Dordrecht vertrok het gezelschap naar Heeswijk-Dinther alwaar het kasteel Heeswijk werd bezocht. Bij het inrijden van de oprijlaan zagen wij dat dit magistrale kasteel, omgeven door een brede slotgracht, een prachtig geheel vormt met het landschap.

Het kasteel met zijn torens, galerijen, koetshuis, binnenplaats en een kasteeltuin is in de loop der tijd prachtig gerestaureerd. Het blijkt dat het fotogenieke plaats is om bruidsreportages te maken. In die late middaguren waren dan ook fotografen druk in de weer om enkele bruidsparen zo mooi mogelijk in verschillende poses vast te leggen. Kortom een unieke trouwlocatie. Na enigszins afgeleid te zijn geweest vroeg vervolgens de kasteelgids om aandacht voor het kasteel. Wij werden rondgeleid door de vele weelderige vertrekken en de prachtige verblijven van de laatste adellijke familie die kasteel Heeswijk bewoonde. Wij kregen een inkijk in de rijke salon, de middeleeuwse ridderzaal, de exotische Chinese kamer en de bibliotheek van de baron.

Met deze rondleiding kwam er een einde aan deze mooie dagexcursie die door de heren Wiel Luys en Henri Smeets is samengesteld. Beiden hebben er voor gezorgd dat het weer een mooie en interessante reis is geweest.

Het kasteel Heeswijk

De toegangspoort tot het kasteel (foto: Thei Derks)

Geduldig wachtend op de rondleiding (foto: Lei Keiren)

Thei Derks

Een zilveren priesterjubileum

Andreas Joosten (Helden 1856 - Gennep 1926) werd in 1903 tot pastoor van Belfeld benoemd. Op 27 mei 1907 vierde hij er zijn zilveren priesterjubileum. En als we de krantenberichten mogen geloven was het een groots feest.

Het Venloosch Nieuwsblad van 28 mei bericht als volgt:

Belfeld. Gistermorgen werd het zilveren priester-jubilé van onzen z.eerw. heer pastoor Joosten op plechtige wijze kerkelijk gevierd.

Om 9 uur werd de jubilaris aan de pastorie afgehaald en ter kerke geleid door de schoolkinderen en bruidjes, de zangvereeniging, de schutterij, de Johannes Broederschap, Kerkraad, Gemeentebestuur en een lange rij van geestelijken en parochianen. Om 10 uur werd een plechtige Hoogmis tot dankzegging opgedragen, waaronder de eerw. heer pastoor Menten eene treffende feestrede hield. Na de mis werd de jubilaris wederom naar de pastorie begeleid. Dat z.eerw. nog vele jaren hier arbeidzaam moge zijn tot heil van zijne parochie is ieders welgemeenden wensch.

Na dit nogal zakelijke verslag, volgt twee dagen later een uitvoeriger en uitbundiger verslag van het feest.

Belfeld. Een schoone, plechtige dag, door alle parochianen met ongeduld sedert lang verbeid, was Maandag II. aangebroken. De geheele vorige week was in beslag genomen tot het maken van voorbereidselen voor een feest, zoo heerlijk en schoon, zooals er binnen onze parochie nog nooit een was gevierd. Onze beminde herder, de z.eerw. heer pastoor A. Joosten, vierde zijn zilveren priesterfeest, en ofschoon de veelgeliefde priester nog sinds kort onze parochie bestiert, waren Belfeld's inwoners zóó doordrongen van plichtsbesef en erkentelijkheid jegens hunnen eenvoudigen, doch oprechten pastoor, dat zij besloten eenparig samen te werken, den dag van Maandag te maken tot een dag, die nooit of nimmer uit het geheugen van hunnen zielzorger zal worden uitgewischt. Niet dan op herhaald verlangen van den kant der ingezetenen, stemde de z.eerw. heer Joosten toe, in eene zeer beperkte feestelijke herdenking van zijnen zilvren jubeldag. Van deze toestemming hebben de parochianen echter schromelijk misbruik gemaakt. Zondagavond werd door zwaar geschut reeds aangekondigd, dat Belfeld zicht in feestkledij had gestookt, ter eere van hunnen feestvierenden

herder. Daags daarna, in den vroegen morgen, woei van den kerktoeren en alle huizen Neerlands vlag, terwijl de kerk, door een taktvolle hand, met smaak, kwistig met groen, bloemen en wimpels was versierd. Tegen negen uur werd de feesteling, omgeven door zijne geachte familie en vrienden, door een onafzienbare optocht samengesteld uit de verschillende corporatie's en vereenigingen, aan de oude pastorie afgehaald. Een rij van engelreine bruidjes in den tuin opgesteld, wachtten den jubilaris op, en toen deze eindelijk te voorschijn trad, werd eensklaps het ongeduld van alle aangezichten weggevaagd. Het kerkelijk zangkoor begroette den held van den dag met een goed uitgevoerd, meerstemmig "Laudate Dominum", waarna een der bruidjes z.eerw. onder het gevoelvol opzeggen van een zeer schoon gelegenheidsvers een prachtigen ruiker aanbood. Dan trad de wel.eerw. heer kapelaan Bongaerts op den jubilaris toe en sprak zichtbaar bevangen, namens de geheele parochie, een krachtig en bij uitstek hartelijk woord van gelukwensch tot zijnen geestelijken superieur. Alsnu namen in den stoet plaats de feestvierende met zijne familie, vele vrienden en bekenden, waaronder vooral de aanwezigheid van den h.eerw. z.gel. heer Monsigneur Dr. Menten uit Maastricht, in vol ornaat, de aandacht trok. Onder tromgeroffel der kranig uitgeruste schutterij, en onder gebulder van kamerschoten volgde de lange stoet den met vlaggen en wimpels geteekenden weg door het dorp naar de kerk. Onderwijl werd de z.eerw. heer pastoor nog door een bruidje toegesproken, en onder het opzeggen van een vers gefeliciteerd. Op den drempel der kerk werd z.eerw. verwelkomd door een ander bruidje, hetwelk in schoone poëzie den herder huldigde. Hierna werd in de stampvolle kerk door den jubilaris eene plechtige hoogmis opgedragen, geassisteerd door Mgr. Menten en zijne beide neven de w.eerw. z.gel. heer Timmermans, prof. te Roermond en de w.eerw. heer Tummers kapelaan te Baarlo. Na het Evangelie beklom de h.eerw. heer Menten den kansel, en hield een feest-predikatie, boeiend, met eene welsprekendheid en begaafdheid, in één woord, op eene wijze, zooals alleen Mgr. Menten dat kan. Zijne h.eerw. schetste in eene schoone taal het verhevene en de waardigheid van het priesterschap, en noemde herhaaldelijk den feestvierenden pastoor zijn "waarde vriend". Nadat de H. Mis met een plechtig "Te Deum Laudamus" was geëindigd, trok in dezelfde volgorde de stoet naar de pastorie terug. Te twaalf uur nu bracht de zangvereeniging "Kunst na Arbeid" den gevierden herder eene aubade, waarna z.eerw. op kranige wijze, in welgekozen woorden door een der leden werd gefeliciteerd. De jubilaris dankte recht hartelijk voor deze hulde. Hiermede waren de openbare plechtigheden geëindigd. We voegen hieraan toe, dat Belfeld's ingezetenen met voldoening mogen terugblikken op dezen

schoone feestdag. Eere en dank aan allen, die hebben medegewerkt tot het zóó schitterend verloop van het feest. Een afzonderlijk woord van waardering echter aan den leider der feestelijke voorbereidingen, den w.eerw. heer kapelaan onzer parochie, en van verontschuldiging voor hetgeen door de drukte aan onze aandacht is ontgaan.

Over een aangeboden geschenk (of geschenken) echter geen woord. Hiervoor moeten we het kerkarchief raadplegen:

... een nieuwe biechtstoel, gemaakt door P. van den Munckhof 190,- werd mij ten geschenke aangeboden, alsmede eenen schoone lamp tot eigen gebruik...

In het Venloosch Nieuwsblad van 10 augustus 1907 krijgen we over de biechtstoel nog meer te weten.

Dezer dagen werd in onze kerk de nieuwe biechtstoel geplaatst, het geschenk der parochianen ter gelegenheid van het zilveren priesterfeest van hunnen herder. In eenvoud Gothischen stijl gebouwd, is hij door slankheid van lijnen en sierlijkheid van bewerking een waar sieraad voor ons kerkje en stelt hij zowel den ontwerper de weleerw. heer J. van Soest, kapelaan te Tegelen, als den vervaardiger, onzen kundigen dorpsgenoot P. van den Munckhof tot grote eer.

Wat echter de zedelijke waarde van dit kunststuk verhoogt, is het feit dat alle weldenkenden uit de parochie, zonder uitzondering, er hun offertje voor hebben gebracht in de overtuiging dat zij den priester niet beter konden eeren, dan door ieder naar zijne krachten mede te werken om den luister van Gods huis te verhoogen, daardoor tevens hunnen kinderen het schoons voorbeeld en onvergankelijk bewijs leverend van hunne liefde voor hunnen herder en hun ijver voor de glorie des Heeren. Daarom wordt hier een woord van hartelijken dank gebracht aan de milde gevers en allen, die op welke wijze dan ook, hunne medewerking hebben verleend.

Wim Hoezen